

فہرست

عجائب الأشجار	درس سوم	درس اول	مِن آيَاتِ الْأَخْلَاقِ
واژگان		واژگان	
۶۴	بستہ ۱: معنی واژگان	۶	بستہ ۱: معنی واژگان
۷۰	بستہ ۲: کلمات مترادف	۱۲	بستہ ۲: کلمات مترادف
۷۰	بستہ ۳: کلمات متضاد	۱۳	بستہ ۳: کلمات متضاد
۷۲	بستہ ۴: جمع مکسر	۱۴	بستہ ۴: جمع مکسر
۷۳	بستہ ۵: انواع اسم	۱۶	بستہ ۵: انواع اسم
ترجمہ و درک و فہم		ترجمہ و درک و فہم	
۷۵	بستہ ۱: متن درس	۱۸	بستہ ۱: متن درس
۸۱	بستہ ۲: «إِعلموا» و «جوار»	۲۲	بستہ ۲: «إِعلموا» و «جوار»
۸۳	بستہ ۳: تمارین	۲۷	بستہ ۳: تمارین
قواعد		قواعد	
۸۹	بستہ ۱: الْمُعْرِفَةُ وَ النَّكْرَةُ	۳۲	بستہ ۱: إِشْمُ التَّفْصِيلِ وَ إِشْمُ الْمَكَانِ
		۳۵	بستہ ۲: اعداد

آدابُ الكلام	درس چہارم	درس دوم	فِي مَحْضَرِ الْمُعَلِّمِ
واژگان		واژگان	
۹۲	بستہ ۱: معنی واژگان	۳۸	بستہ ۱: معنی واژگان
۹۷	بستہ ۲: کلمات مترادف	۴۴	بستہ ۲: کلمات مترادف
۹۷	بستہ ۳: کلمات متضاد	۴۴	بستہ ۳: کلمات متضاد
۹۹	بستہ ۴: جمع مکسر	۴۶	بستہ ۴: جمع مکسر
۱۰۰	بستہ ۵: انواع اسم	۴۷	بستہ ۵: انواع اسم
ترجمہ و درک و فہم		ترجمہ و درک و فہم	
۱۰۱	بستہ ۱: متن درس	۴۹	بستہ ۱: متن درس
۱۰۶	بستہ ۲: إعلموا	۵۵	بستہ ۲: إعلموا
۱۰۸	بستہ ۳: تمارین	۵۷	بستہ ۳: تمارین
قواعد		قواعد	
۱۱۲	بستہ ۱: الْجُمْلَةُ بَعْدَ النَّكْرَةِ	۶۰	بستہ ۱: أُسْلُوبُ الشَّرْطِ وَ أَدَوَاتُهُ

فهرست

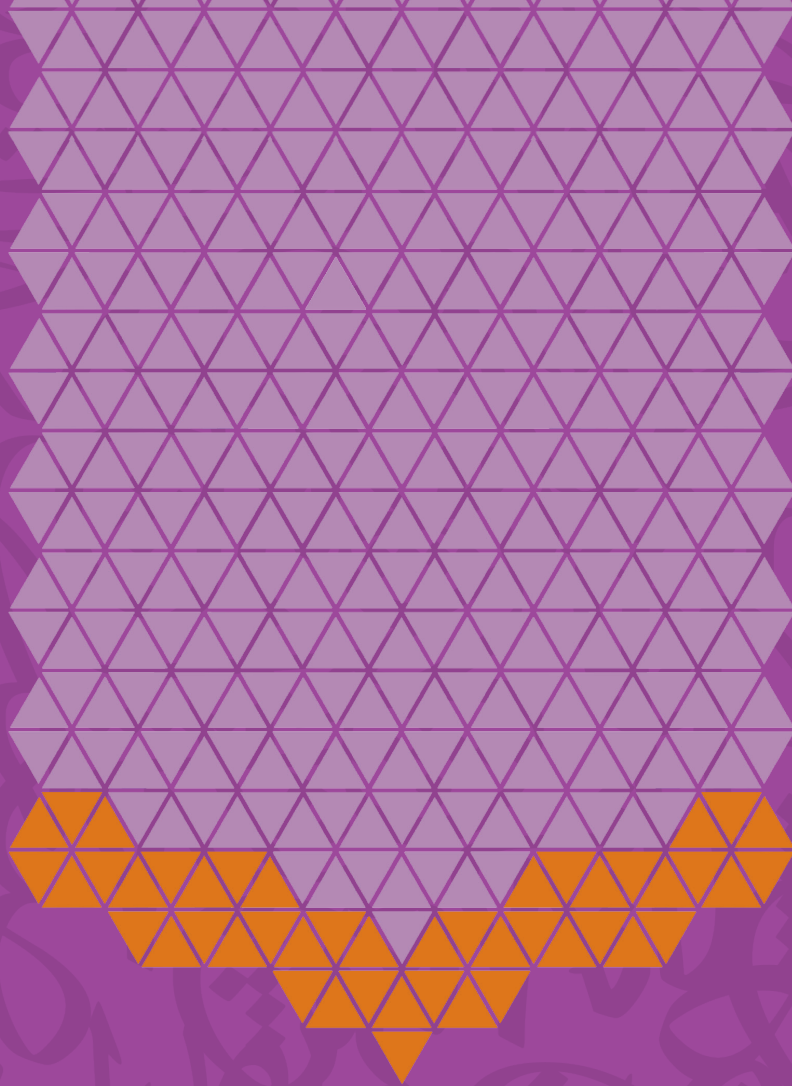
درس هفتم	تأثیر اللّغة الفارسیّة ...
واژگان	
بسته ۱: معنی واژگان	۱۶۶
بسته ۲: کلمات مترادف	۱۷۲
بسته ۳: کلمات متضاد	۱۷۲
بسته ۴: جمع مکسر	۱۷۳
بسته ۵: انواع اسم	۱۷۴
ترجمه و درک و فهم	
بسته ۱: متن درس	۱۷۶
بسته ۲: «إعلموا» و «جوار»	۱۸۰
بسته ۳: تمرین	۱۸۵
قواعد	
بسته ۱: معانی الأفعال التّاقصيّة	۱۸۹

پاسخ نامه تشریحی	
درس اول تا هفتم	۱۹۱
امتحان نهایی	
آزمون ۱: خرداد ماه ۱۴۰۲ (نوبت عصر)	۲۴۲
آزمون ۲: خرداد ماه ۱۴۰۲ (نوبت صبح)	۲۴۵
آزمون ۳: خرداد ماه ۱۴۰۲ (غایبین موجه)	۲۴۸
آزمون ۴: شهریور ماه ۱۴۰۲	۲۵۱
پاسخ نامه تشریحی آزمون ۱ تا ۴	۲۵۴

شب امتحان
نوبت اول
نوبت دوم

درس پنجم	الکذب مفتاح لكل شر
واژگان	
بسته ۱: معنی واژگان	۱۱۶
بسته ۲: کلمات مترادف	۱۲۱
بسته ۳: کلمات متضاد	۱۲۲
بسته ۴: جمع مکسر	۱۲۳
بسته ۵: انواع اسم	۱۲۵
ترجمه و درک و فهم	
بسته ۱: متن درس	۱۲۶
بسته ۲: «إعلموا» و «جوار»	۱۳۱
بسته ۳: تمرین	۱۳۴
قواعد	
بسته ۱: تزکمة الفِعل المُضارع (۱)	۱۳۷

درس ششم	آنه ماری شیمیل
واژگان	
بسته ۱: معنی واژگان	۱۴۰
بسته ۲: کلمات مترادف	۱۴۶
بسته ۳: کلمات متضاد	۱۴۶
بسته ۴: جمع مکسر	۱۴۷
بسته ۵: انواع اسم	۱۴۹
ترجمه و درک و فهم	
بسته ۱: متن درس	۱۵۰
بسته ۲: إعلموا	۱۵۵
بسته ۳: تمرین	۱۵۸
قواعد	
بسته ۱: تزکمة الفِعل المُضارع (۲)	۱۶۳

الَّذِينَ هُمْ

مِنْ آيَاتِ الْأَخْلَاقِ

قسمت واژگان

بسته ۱ معنی واژگان

نام دادن، نامیدن	تَسْمِيَةٌ (ماضی: سَمَى / مضارع: يُسَمِّي) زشت	غیبت کرد	إِغْتَابَ (مضارع: يُغْتَابُ / لا يُغْتَابُ: نباید غیبت کند)	ایمان آوردند	آمَنُوا (ماضی: آمَنَ / مضارع: يُؤْمِنُ / مصدر: إِيْمَان)
بدگمانی	الفَيِّحَةَ سوء الظَّنِّ	یکدیگر گوشت	بَعْضُ ... بَعْضٍ لَحْمٍ	بپرهیزید	إِجْتَنِبُوا (ماضی: اجْتَنَبَ / مضارع: يَجْتَنِبُ / مصدر: اجْتِنَاب)
تلاش کردن	مُحَاوَلَةٌ (ماضی: حَاوَلَ / مضارع: يُحَاوِلُ)	مُرده ناپسند داشت	مَيِّتٍ كَرِهَةٍ	گمان	الظَّنِّ
رازها	أَسْرَارٍ فَضْحٍ	پروا کرد	أَتَقَى (مضارع: يَتَّقِي / اتَّقُوا اللَّهَ: از خدا پروا کنید)	مسخره کرد	سَخَّرَ مِنْهُ (مضارع: يَسَخِّرُ / مصدر: سَخْرِيَّةُ / لا يَسَخِّرُ: نباید مسخره کند)
رسا کردن	كِبَائِرٍ السَّيِّئَةِ	بسیار توبه‌کننده، بسیار توبه‌پذیر	تَوَّابٍ	شاید	عَسَى = زَيْمًا
گناهان بزرگ	أَهَمِّهِمْ تَوَاضُلٍ	گاهی، شاهد	قَدَّ (برسر مضارع) / قد يَكُونُ: گاهی می‌باشد / برسر فعل ماضی برای نزدیک ساختن زمان فعل به حال و معادل ماضی نقلی است.	که باشند	أَنْ يَكُونُوا (ماضی: كَانَ / مضارع: يَكُونُ)
بد، زشت	أَهَمِّهِمْ تَوَاضُلٍ			که باشند	أَنْ يَكُنَّ (ماضی: كَانَ / مضارع: يَكُونُ)
مهم‌تر، مهم‌ترین	أَكْبَرُ أَعْلَى	دور شویم	أَنْ نَبْتَعِدَ (ماضی: ابْتَعَدَ / مصدر: ابْتِعَاد)	عیب گرفت	لَمَزَ (مضارع: يَلْمِزُ)
ارتباط	أَحْسَنُ أَعْلَى	خودپسندی	الْعُجْبِ خَفِيٍّ	به یکدیگر لقب‌های زشت دادن	تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ (ماضی: تَنَابَزَ / مضارع: يَتَنَابَزُونَ)
زیبا	أَحْسَنُ أَعْلَى	پنهان	عَابٍ (مضارع: يَعِيبُ)	بد است	بِئْسَ الْفُسُوقُ
بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین	أَقَلُّ الْكُبْرَى	عیب‌جویی کرد، عیب‌دار کرد	لَقَّبَ (مضارع: يُلَقِّبُ)	آلوده شدن به گناه	تَابَ (مضارع: يَتَوَبُّ / لم يَتُبْ: توبه نکرد)
بلندتر، بلندترین	أَقَلُّ الْكُبْرَى	لقب داد	حَرَمَ (مضارع: يُحَرِّمُ)	توبه کرد	إِثْمٍ
خوب	أَقَلُّ الْكُبْرَى	حرام کرد	الْإِسْتِهْزَاءِ بِهِ (ماضی: اسْتَهْزَأَ / مضارع: يَسْتَهْزِئُ / مصدر: اسْتِهْزَاءُ)	گناه	تَجَسَّسَ (مضارع: يَتَجَسَّسُ / مصدر: تَجَسُّس)
خوب‌تر، خوب‌ترین	أَقَلُّ الْكُبْرَى	ریشخند کردن		جاسوسی کرد	
گران‌تر، گران‌ترین	أَقَلُّ الْكُبْرَى				
محبوب‌تر، محبوب‌ترین	أَقَلُّ الْكُبْرَى				
کم‌تر، کم‌ترین	أَقَلُّ الْكُبْرَى				
بزرگ‌تر	أَقَلُّ الْكُبْرَى				
کوچک‌تر	أَقَلُّ الْكُبْرَى				
فرومايگان	أَقَلُّ الْكُبْرَى				
شایستگان	أَقَلُّ الْكُبْرَى				

ملَكَ	فرمانروایی کرد	جَادِلٌ	بحث کن	رَجَاءٌ	لطفاً
هَلَكَ	نابود کرد	(ماضی: جَادَلَ / مضارع: يُجَادِلُ / مصدر: مُجَادَلَةٌ)		أَعْطَيْتِي، أَعْطَيْتَنِي	به من بده
سُئِلَ	پرسیده شد	أَعْلَمُ	آگاه تر، آگاه ترین	التَّخْفِيفُ	تخفیف
أَجْمَلَ	زیباتر، زیباترین	ضَلَّ	گمراه شد	الدُّنُوبُ	گناهان
خَيْرَ	بهتر، بهترین	(مضارع: يَضِلُّ / مصدر: ضَلَّالَةٌ)		حَيًّا	زنده
شَرَّ	بدتر، بدترین	أَبْقَى	ماندگار تر، ماندگار ترین	ذَكَرَ	یاد کرد
أَنْفَعُ	سودمندتر، سودمندترین	جَوَارٌ	گفت و گو	سَاءَ	بد شد
الرَّجُلُ	انسان، مرد	سوق	بازار	خُلُقٌ	اخلاق
السَّكِينَةُ	آرامش	بائع	فروشنده	عَذَّبَ	عذاب داد
حَيٍّ	بشتاب	المَلَابِسُ	لباس ها	(مضارع: يُعَذِّبُ / مصدر: تَعَذِيبٌ)	
أَوْسَطُ	میانترین	مَرَحَبًا بِكَ	خوش آمدی	حَسَّنَتْ	نیکو گردانیدی
قَائِلٌ	گوینده	بِسْعَرٍ	قیمت	(مضارع: يُحَسِّنُ / مصدر: تَحْسِينٌ / حَسَّنَ: نیکو گردان)	
مَعَ	با، همراه	القَمِيصِ	پیراهن	لَيْسَ	نیست
أَفْضَلُ	بهتر، بهترین	الرَّجَالِي	مردانه	أَثْقَلُ	سنگین تر، سنگین ترین
إِخْوَانٌ	برادران	أُرِيدُ	می خواهم	المِيزَانُ	ترازو
أَهْدَى	هدیه کرد	أَرْحِصُ	ارزان تر، ارزان ترین	قَدَّ أَحْسَنُ	نیکي کرده است
(مضارع: يُهْدِي / مصدر: إهداء)		غَالِيَةً	گران	(مضارع: يُحْسِنُ / امر: أَحْسِنُ / مصدر: إحسان)	
أَلْفٌ	هزار	تَفْضَلِي	بفرما	إِقْتَرَبَ	نزدیک شد
شَهْرٌ	ماه	أَيُّ	کدام	(مضارع: يَقْتَرِبُ / مصدر: إِقْتِرَابٌ)	
غَلِبَتْ	چیره شد	لَوْنٌ	رنگ	عِنْدَكُمْ	دارید
(مضارع: يَغْلِبُ)		أَبْيَضٌ	سفید	أَسْوَدٌ	سیاه
البَهَائِمِ	چارپایان	أَزْرَقٌ	آبی	أَخْمَرٌ	قرمز
ذَوَالْوَجْهَيْنِ	دورو	أَضْفَرٌ	زرد	بَنَفْسُحِي	بنفش
مَلْعَبٌ	ورزشگاه	الْفَسَاتِينِ	پیراهن های زنانه	النَّوْعِيَّاتِ	جنس ها
مَطْعَمٌ	رستوران	نَوْعِيَّةٌ	جنس	سَرَاوِيلٌ	شلوارها
مَصْنَعٌ	کارخانه	سَرَاوِيلٌ	شلوارها	مَنْجَرٌ	مغازه
مَطْبَخٌ	آشپزخانه	مَنْجَرٌ	مغازه	زَمِيلٌ	همکار
مَوْفِقٌ	ایستگاه	زَمِيلٌ	همکار		
مَنْزِلٌ	خانه				
مَكْتَبَةٌ	کتابخانه				
مَطْبَعَةٌ	چاپخانه				

صبح	صَبَّاحٌ	دوستی	صَدَاقَةٌ	آموزش داد	عَلَّمَ
عصر	مَسَاءٌ	بسیار دانا	عَلَامٌ		(مضارع: يُعَلِّمُ / امر: عَلِّمُ / مصدر: تَعْلِيمٌ)
شب	لَيْلٌ	نهان‌ها	الْغُيُوبُ	به اضافه	زائد
زنان	نِسَاءٌ	برانگیخت	بَعَثَ	منهائی	ناقص
کمک کرد	سَاعَدَ	بارگاه	(مضارع: يَبْعِثُ)	فرو فرستاد	أَنْزَلَ
	(مضارع: يُسَاعِدُ / مصدر: مُسَاعَدَةٌ)	راست گفت	مَرَقَدٌ		(مضارع: يُنْزِلُ / مصدر: إنزال)
خرید	اِشْتَرَى	وعده داد	صَدَّقَ	فرستاده	رَسُولٌ
	(مضارع: يَشْتَرِي)		(مضارع: يَصُدِّقُ)	توانایی	وُضِعَ
پوزش خواست	اِغْتَدَرَ	نیکوکاران	وَعَدَ	طلا	ذَهَبٌ
	(مضارع: يَغْتَدِرُ / مصدر: اِغْتِدَارٌ)		(مضارع: يَعِدُّ)	نقره	فِضَّةٌ
ستایش کرد	مَدَّحٌ	پوشاننده	سَاتَرَ	بندگان	عِبَادٌ
	(مضارع: يَمْدَحُ)	بسیار آمرزنده	عَفَّارٌ	دشمنی	عِدَاوَةٌ

الف ترجمه واژگان (تیپ ۱)

(خرداد ۱۴۰۲)

۱ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ.

۲ « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ »

۳ حَرَّمَ اللَّهُ الْإِسْتِهْزَاءَ بِالْآخِرِينَ.

(هرمزگان اردیبهشت ۱۴۰۱)

۴ فَعَلَبْنَا أَنْ نَبْتَعِدَ عَنِ الْعُجْبِ وَأَنْ لَا نَذْكَرَ عُيُوبَ الْآخِرِينَ بِكَلَامٍ حَفِيٍّ أَوْ بِإِشَارَةٍ.

(بوشهر خرداد ۱۴۰۱)

۵ التَّجَسُّسُ مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ.

(سمنان خرداد ۹۸)

۶ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ.

۷ « ... عَسَى أَنْ يَكُونُوا آخِرًا مِنْهُمْ ... »

۸ « ... وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْفَابِ ... »

۹ « ... إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ ... »

۱۰ « ... أَيْحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا ... »

۱۱ « ... وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ »

۱۲ أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعِيبَ مَا فِيكَ وَمِثْلُهُ.

۱۳ فَضَحُ النَّاسِ هُوَ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ.

۱۴ حَرَّمَ اللَّهُ تَسْمِيَةَ الْآخِرِينَ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ.

۱۵ الغيبة حرامٌ وَ هِيَ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ.

۱۶ اِغْتَابَ مَنْ هُوَ كَانَ يَذْكَرُ عُيُوبَ أَصْدِقَائِهِ.

۱۷ التَّجَسُّسُ أَمْرٌ قَبِيحٌ وَ نَهَى اللَّهُ عِبَادَهُ عَنْهُ.

۱۸ أَوْلَتْكَ النِّسَاءُ يُحِبُّنَ أَنْ يَكُنَّ مِنَ التَّوَابِينَ.

۱۹ إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ.

۲۰ أَحْسَنُ زِينَةِ الرَّجُلِ السَّكِينَةُ مَعَ إِيمَانٍ.

۲۱ حَيٌّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ.

۲۲ خَيْرُ الْإِخْوَانِ مَنْ أَهْدَى إِلَيْنَا عُيُوبَنَا.

۲۳ مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ.

۲۴ «... إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ...»

۲۵ جَادِلْ إِخْوَانَكَ الْمُؤْمِنِينَ بِالتِّي هِيَ أَحْسَنُ.

۲۶ وَضَلْتُ إِلَى الْمَطْبَعَةِ بَعْدَ غُطْلَةِ الْمَضْنَجِ.

۲۷ يَخْتَلِفُ بِسَعْرِ تِلْكَ السَّرَاوِيلِ حَسَبَ التَّوَعِيَّاتِ.

۲۸ ذَلِكَ الْمَتَجَرِّ لِزَمِيلِي وَهُوَ صَاحِبُ الْمَلْعَبِ أَيْضًا.

۲۹ جَعَلْتُ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلَ شَيْءٍ مِنَ الْمَلَابِسِ.

۳۰ سَاءَ خُلُقُ صَدِيقِي عِنْدَمَا عَابَهُ الْآخَرُونَ.

ب ترجمه واژگان (تیپ ۲)

۳۱ «... وَ مَنْ لَمْ يَتَّبِعْ فَأَوْلَانِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ»

الف) توبه نکرد ب) آموزش نخواست ج) تاب نیاورد

۳۲ حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى سُوءَ الظَّنِّ فِي سُورَةِ الخُجُرَاتِ.

الف) بداخلاقی ب) بدگمانی ج) رسوا کردن

۳۳ بِئْسَ الْعَمَلُ الفُسُوقُ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَهُوَ مِنَ الظَّالِمِينَ.

الف) گناهکار ب) آلوده شدن به گناه ج) کردار زشت

۳۴ السُّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فِضَّةٌ.

الف) طلا ب) نقره ج) یاقوت

۳۵ سُئِلَ صَاحِبُ الْمَطْبَعَةِ: مَنْ بَانِعُ الكُتُبِ التَّارِيخِيَّةِ؟

الف) پرسیده شد - چاپخانه ب) سؤال کرد - کتابخانه ج) مسئول شد - انتشارات

۳۶ الْأَسْعَارُ غَالِيَةٌ! تَبْدَأُ مِنْ خَمْسِيَّةٍ وَ سَبْعِينَ أَلْفًا.

الف) قیمت‌ها - هفتاد و پنج هزار ب) جنس‌ها - پنجاه و هفت هزار ج) مبلغ‌ها - پانصد و هفت هزار

۳۷ أَرَادَ الْمُشْتَرِي تَخْفِيفَ السَّعْرِ فِي الْمَتَجَرِّ.

الف) ارزان کردن - تجارت ب) تخفیف - مغازه ج) کم کردن - هتل

۳۸ اِبْتَعَدَتْ مَرِيْمٌ مِمَّنْ لَا يَجْتَنِبُ الْعُجْبَ وَ تَلِمُزُ الْآخَرِينَ دَائِمًا.

الف) شگفت زدگی - مسخره می‌کند ب) خودپسندی - عیب می‌گیرد ج) غرور - لقب زشت می‌دهد

۳۹ «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ»

الف) بهتر - هزار - ماه ب) بهترین - هر - شبی ج) خوب است - ماه - هزاران

۴۰ اِشْتَرَيْتُ مِنَ السُّوقِ الْكَبِيرِ فَسَاتِيَنَ بِاللُّوْنِ الْأَضْفَرِ.

الف) بازار - پیراهن‌های زنانه - زرد ب) دُگان - شلوارهایی - آبی ج) فروشگاه - دامن‌هایی - سبز

تشخیص کلمه ناهماهنگ (غریبه)

ج

شهریور داخل و خارج ۱۴۰۲ (۱۴۰۲)	○ (د) أَخْضَر	○ (ج) أَطِيب	○ (ب) أَفْضَل	○ (الف) أَحْسَن	۴۱
شهریور داخل و خارج ۱۴۰۲ (۱۴۰۲)	○ (د) أَوْلَاد	○ (ج) أَسَاوِر	○ (ب) رِجَال	○ (الف) نِيسَاء	۴۲
خرداد ۱۴۰۲ (۱۴۰۲)	○ (د) أَيْبُض	○ (ج) أَكْثَر	○ (ب) أَرْزَق	○ (الف) أَصْفَر	۴۳
خرداد ۱۴۰۲ (۱۴۰۲)	○ (د) أَصْلَح	○ (ج) أَحْمَر	○ (ب) أَجْمَل	○ (الف) أَحْسَن	۴۴
	○ (د) أَصْفَر	○ (ج) أَيْبُض	○ (ب) أَشْوَد	○ (الف) أَكْرَم	۴۵
هرمزگان اردیبهشت ۱۴۰۱ (۱۴۰۱)	○ (د) أَكْرَم	○ (ج) أَخْضَر	○ (ب) أَشْوَد	○ (الف) أَحْمَر	۴۶
خراسان رضوی خرداد ۱۴۰۱ (۱۴۰۱)	○ (د) آخِر	○ (ج) أَعْلَى	○ (ب) آخِر	○ (الف) أَنْفَع	۴۷
گیلان خرداد ۱۴۰۱ (۱۴۰۱)	○ (د) مَكْتَبَةٌ	○ (ج) مُعَلِّمَةٌ	○ (ب) مَطْبَعَةٌ	○ (الف) مَضْنَعٌ	۴۸
بوشهر اردیبهشت ۱۴۰۱ (۱۴۰۱)	○ (د) حَطِيبَةٌ	○ (ج) ذَنْبٌ	○ (ب) ذَنْبٌ	○ (الف) إِثْمٌ	۴۹
ایلام خرداد ۱۴۰۰ (۱۴۰۰)	○ (د) لَيْلٌ	○ (ج) مَسَاءٌ	○ (ب) صَبَاحٌ	○ (الف) مَيْتٌ	۵۰
	○ (د) مَتَجَرٌ	○ (ج) مَطْبِخٌ	○ (ب) مَبْلَغٌ	○ (الف) مَلْعَبٌ	۵۱
	○ (د) قَمِيصٌ	○ (ج) سِرْوَالٌ	○ (ب) فَسَاتِينٌ	○ (الف) مِيزَانٌ	۵۲
	○ (د) مُشْتَرِيٌ	○ (ج) حِوَارٌ	○ (ب) بَائِعٌ	○ (الف) سَوْقٌ	۵۳
	○ (د) مَدْرِسَةٌ	○ (ج) مَنَزِلٌ	○ (ب) السَّكِينَةُ	○ (الف) مَوْقِفٌ	۵۴
	○ (د) تَوَابٌ	○ (ج) عَجَبٌ	○ (ب) فُسُوقٌ	○ (الف) لَحْمٌ	۵۵
	○ (د) ظَنٌّ	○ (ج) ذَنْبٌ	○ (ب) إِثْمٌ	○ (الف) كَبِيرَةٌ	۵۶
	○ (د) عَابٌ	○ (ج) اتَّقَى	○ (ب) سَجَزٌ	○ (الف) لَمَزٌ	۵۷

تشخیص کلمه مناسب برای جای خالی (تیپ ۱)

د

بئس - سوء الظن - الكبائر - العجب - التجسس - خفي - اغتاب - مطعم - سر - صل - موافق - تخفيض

زاهدان خرداد ۱۴۰۱ (۱۴۰۱) مُحَاوَلَةٌ فَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ لِفَضْحِهِمْ.	۵۸
آذربایجان غربی خرداد ۱۴۰۱ (۱۴۰۱) هُوَ إِتِهَامٌ شَخْصٍ لِشَخْصٍ بِدُونِ دَلِيلٍ مَنطِقِيٍّ.	۵۹
 عَلَيْنَا أَنْ لَا نَذْكُرَ عِيُوبَ الْآخَرِينَ بِكَلَامٍ أَوْ بِإِشَارَةٍ.	۶۰
 مَنْ أَحَدًا مِنْ إِخْوَانِهِ كَأَنَّهُ يَأْكُلُ لَحْمَهُمْ مَيْتًا.	۶۱
 نَصَحَنِي الْأَسْتَاذُ وَقَالَ: ابْتَعِدْ نَفْسَكَ عَنْ وَكُنْ مُتَوَاضِعًا.	۶۲
 الْغَيْبَةُ لِأَنَّهَا مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاضُلِ بَيْنَ النَّاسِ.	۶۳
 اجْتَنِبُوا مِنْ وَاتَّقُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ.	۶۴
 النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ وَلَا يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ.	۶۵
 إِنَّ رَبِّي هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ عَنْ سَبِيلِهِ.	۶۶
 كَانَ «عَلِيٌّ» مِنْ أَفْضَلِ الْأَمَاكِينِ فِي سَوْقِ مَشْهَدٍ لِأَكْلِ الطَّعَامِ.	۶۷
 أَرَادَتِ الْمَرْأَةُ الزَّائِرَةَ السَّعْرِ مِنْ بَائِعِ الْفَسَاتِينِ.	۶۸
 هَذِهِ السِّيَّارَاتِ الثَّقِيلَةَ وَالْآنَ فَارَعَةٌ مِنْ آيَةِ سَيَّارَةٍ.	۶۹

تشخیص کلمه مناسب برای جای خالی (تیپ ۲)

۷۰. إِنَّ اللَّهَ يَنْهَى النَّاسَ عَنِ مِنَ الْآخِرِينَ.
- الف) السُّخْرِيَّةُ ○ ب) المَعْرِفَةُ ○ ج) التَّسْمِيَّةُ ○
۷۱. تَكَلَّمَ الرَّجُلُ مَعَ أَخِيهِ بِكَلَامٍ وَ كَرِهَ النَّاسَ عَمَلَهُ الْقَبِيحَ.
- الف) جَمِيلٍ ○ ب) خَفِيٍّ ○ ج) كَبِيرَةٍ ○
۷۲. رَجَاءً، اِتَّبَعُوا عَنِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَ اجْتَنَبُوا الْخِيَانَةَ.
- الف) الفُسُوقِ ○ ب) السَّكِينَةِ ○ ج) المِيزَانِ ○
۷۳. زَمِيلِي نَفْسَهُ لِأَنَّهُ ذُو خُلُقٍ فِي التَّوَاضُلِ مَعَ الْآخِرِينَ.
- الف) حَسَنٌ - رَحِيمٌ ○ ب) سَاءٌ - عَظِيمٌ ○ ج) عَدْبٌ - سَوْءٌ ○
۷۴. لَا تَسْخَرُوا مِن قَوْمٍ آخَرٍ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْكُمْ.
- الف) يَبْسُ ○ ب) عَسَى ○ ج) هَلَكٌ ○
۷۵. الْمَرْأَةُ الْعَجُوزَةُ أُخْتُ زَوْجِهَا وَ مِنْ خَيْرِ أُمُورِهَا.
- الف) لَمَزَتْ - عَابَتْ ○ ب) عَابَتْ - تَنَابَزَتْ ○ ج) أَشَارَتْ - سَخِرَتْ ○
۷۶. تَخْتَلِفُ هَذِهِ الْمَلَابِيسُ حَسَبَ وَ صَاحِبٍ لَا يُخَفِّضُ لِلْمُشْتَرِي.
- الف) التَّخْفِيفِ - السَّرَاوِيلِ ○ ب) الْأَسْعَارِ - الْبَائِعِ ○ ج) التَّوَعُّيَاتِ - الْمَتَجَرِّ ○
۷۷. أَرْبَعَةٌ وَ سَبْعُونَ نَاقِضٌ اِثْنَيْنِ وَ ثَلَاثِينَ يُسَاوِي
- الف) اِثْنَيْنِ وَ سِتِّينَ ○ ب) اِثْنَيْنِ وَ أَرْبَعِينَ ○ ج) أَرْبَعَةَ وَ عَشْرِينَ ○
۷۸. مَنْ لِمَعْرِفَةِ أَشْرَارِ الْآخِرِينَ فَهُوَ ارْتَكَبَ بِ الذُّنُوبِ.
- الف) تَجَسَّسَ - كِبَائِرٍ ○ ب) اِغْتَابَ - اِثْمٍ ○ ج) اِتَّقَى - فَضْحٍ ○

مفهوم واژگان (تیپ ۱)

۷۹. هُوَ مِنْ صِفَاتِ اللَّهِ تَعَالَى: عِنْدَمَا يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنِ عِبَادِهِ كَثِيرًا.
- الف) الرَّحْمَنُ ○ ب) عَفَّارٌ ○ ج) تَوَّابٌ ○
۸۰. مَكَانٌ تُهَيِّئُ النِّسَاءُ فِيهِ الْأَطْعَمَةَ لِأَهْلِهِنَّ.
- الف) مَطْعَمٌ ○ ب) مَطْبَخٌ ○ ج) مَطْبَعَةٌ ○
۸۱. الَّذِي يَعْمَلُ مَعَنَا فِي الشَّرْكَةِ.
- الف) غَالِيَةٌ ○ ب) سَعْرٌ ○ ج) زَمِيلٌ ○
۸۲. إِنْ نَرْتَكِبُهَا يُؤَدِّي إِلَى قَطْعِ التَّوَاضُلِ بَيْنَ الْأَصْدِقَاءِ.
- الف) سَوْءُ الظَّنِّ ○ ب) الْغَيْبَةِ ○ ج) الْإِسْتِهْزَاءِ ○
۸۳. وَسَيْلَةٌ لَهَا كَفْتَانٌ لِمَعْرِفَةِ وَزَنِ الْأَشْيَاءِ.
- الف) المِيزَانِ ○ ب) المَلْعَبِ ○ ج) التَّسْمِيَّةِ ○
۸۴. فِيلِزُّ بِاللُّونِ الْأَضْفَرِ وَ لَهُ قِيمَةٌ غَالِيَةٌ جَدًّا.
- الف) نَوْعِيَّةٌ ○ ب) فَصَّةٌ ○ ج) ذَهَبٌ ○

۸۵ أَفْضَلُ زِينَةٍ لِلرَّجُلِ وَ أَنْزَلَهَا اللَّهُ عَلَى قَلْبِ رَسُولِهِ وَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ.

الف) حُسْنُ الْخُلُقِ ○ (ب) سَكِينَةٌ ○ (ج) عَجَبٌ ○

۸۶ جَزَاءٌ مِنْ أَعْضَاءِ الْجِسْمِ بِاللَّوْنِ الْأَحْمَرِ.

الف) فَضْحٌ ○ (ب) لَحْمٌ ○ (ج) مُحَاوَلَةٌ ○

ز مفهوم واژگان (تیپ ۲)

۸۷ التَّجَسُّسُ	○ الف) الذُّنُوبُ الْكَبِيرَةُ.	(شهریور داخل و خارج ۱۴۰۲)
۸۸ الْغِيْبَةُ	○ ب) تَسْمِيَةُ الْأَخْرِيْنَ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيْحَةِ.	(سیستان و بلوچستان خرداد ۱۴۰۱)
۸۹ الْإِسْتِهْزَاءُ	○ ج) نَقُولُ لِمَنْ مَاتَ وَ لَيْسَ حَيًّا.	(خراسان شمالی خرداد ۱۴۰۱)
۹۰ الْكِبَائِرُ	○ د) السَّعْيُ لِمَعْرِفَةِ أَسْرَارِ الْأَخْرِيْنَ.	
۹۱ تَوَابٌ	○ هـ) ذَكَرَ مَا لَا يَرْضَى بِهِ الْآخَرُونَ فِي غِيَابِهِمْ.	
۹۲ ذُو الْوَجْهَيْنِ	○ و) الَّذِي يَقْبَلُ تَوْبَةَ عِبَادِهِ كَثِيرًا.	
۹۳ مَيِّتٌ	○ ز) هُوَ شَرُّ النَّاسِ.	
۹۴ جُنْدِي سَابُور	○ ح) مِنْ أَكْبَرِ الْمَكَائِبِ فِي جُنُوبِ إِيرَانَ.	

بسته ۲ کلمات مترادف

عربی	عربی	عربی	عربی
عَسَى	رَبَّمَا	التَّوَاضُلُ	الإرتباط
چه بسا، شاید		ارتباط	
إِجْتَنَّبَ	إِبْتَعَدَ	لَمَزَ	عَابَ
دوری کرد، پرهیز کرد		عیب گرفتن، عیب جویی	
إِثْمٌ	ذَنْبٌ	الأُمُورُ	الأَعْمَالُ
گناه		کارها	
مَيِّتٌ	مَيِّتٌ	حَيٌّ	عَجَلٌ
مرده		بشتاب	
إِسْتِهْزَاءٌ بِـ	سُخْرِيَّةٌ	أَفْضَلُ	أَحْسَنٌ - خَيْرٌ
مسخره کردن، ریشخند کردن		بهترین - نیکوترین	
مُحَاوَلَةٌ	إِجْتِهَادٌ - سَعْيٌ	أَهْدَى	أَعْطَى
تلاش کردن		هدیه کرد، داد، بخشید	
قَبِيْحَةٌ	سَيِّئَةٌ	مَنْزِلٌ	بَيْتٌ
زشت		خانه	

قسمت ۳

ترجمه و درک و فهم

بسته ۱ متن درس

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ
ای کسانی که ایمان آورده‌اید دوری کنید بسیار از گمان

إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَ لَا تَجَسَّسُوا وَ
زیرا برخی گمان گناه و جاسوسی نکنید و

لَا يَغْتَابَ بَعْضُكُم بَعْضًا
نباید غیبت کند یکدیگر

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از بسیاری گمان [ها] بپرهیزید که برخی گمان [ها] گناه است و جاسوسی نکنید و نباید برخی از شما غیبت برخی [دیگر] را بکند.

أَيُّ دُوسْتٍ دَارِدُ كَسِيٍّ زَا شِمَا بَخُورِدُ لَحْمٍ بَرَادَرِشِ
آیا دوست دارد کسی از شما بخورد گوشت برادرش

مَيْتًا فَ كَرِهْتُمُوهُ وَ اتَّقُوا اللَّهَ
مُرده پس ناپسند می‌دارید آن را و بترسید خدا

إِنَّ اللَّهَ تَوَاتٌ رَحِيمٌ
همانا، قطعاً خدا بسیار توبه‌پذیر مهربان

آیا کسی از شما دوست می‌دارد که گوشت برادر مرده‌اش را بخورد؟ از آن کراهت دارید (این کار را ناپسند می‌دارید، [پس] از خدا بترسید، که خدا بسیار توبه‌پذیر و مهربان است.

قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَن كَسِيٍّ هُوَ
گاهی می‌باشد، شاید باشد میان مردم کسی که او

أَحْسَنُ مِنَّا فَ عَلَيْنَا أَنْ نَبْتَعِدَ عَنِ الْعَجَبِ
بهتر از ما پس بر ماست دوری کنیم از خودپسندی

وَ أَنْ لَانذُكَّرَ عُيُوبَ الْآخِرِينَ بِ كَلَامٍ خَفِيٍّ أَوْ بِإِشَارَةٍ
و ذکر نکنیم عیب‌ها دیگران با سخنی پوشیده یا به اشاره‌ای

گاهی میان مردم کسی هست که از ما بهتر است، پس باید از خودپسندی دوری کنیم و عیب‌های دیگران را با سخنی پوشیده، یا با اشاره‌ای ذکر نکنیم.

«... يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ...»
ای کسانی که ایمان آورده‌اید بپرهیزید بسیار از گمان [ها]

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از بسیاری از گمان‌ها بپرهیزید.

من آیاتِ الْأَخْلَاقِ (از نشانه‌های اخلاق)

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
به نام خداوند بخشنده مهربان

به نام خداوند بخشنده مهربان

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُوا... مِنْ قَوْمٍ»
ای کسانی که ایمان آورده‌اید نباید مسخره کنند گروهی

قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ»
گروهی دیگر شاید که باشند بهتر از آن‌ها

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، نباید مردمانی مردم دیگر را مسخره کنند، شاید [آن‌ها] از این‌ها بهتر باشند.

وَ لَا نِسَاءً مِنْ نِسَاءِ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ
و نباید زنانی زانی دیگر شاید که باشند بهتر از این‌ها

و نباید زنانی زنان [دیگر] را [مسخره کنند]، شاید [آن‌ها] از این‌ها بهتر باشند.

وَ لَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَ لَا تَنَابَزُوا بِاللُّغَابِ
و عیب‌جویی نکنید یکدیگر و به یکدیگر لقب‌های زشت ندهید

بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَ
بد است نام آلوده شدن به گناه پس ایمان و

مَنْ لَمْ يَتُبْ فَ أَوْلِيكَ هُمْ الظَّالِمُونَ
هر کس توبه نکرد پس آن‌ها خودشان ستمکاران

و از یکدیگر عیب‌جویی نکنید، و به همدیگر لقب‌های زشت ندهید؛ آلوده شدن به گناه پس از ایمان آوردن چه بد است! و هر کس توبه نکند، آنان خود ستمکارند.

وَالْغَيْبَةَ وَ هِيَ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ
و غیبت کردن و آن از مهم ترین علتها

قَطَعَ التَّوَاضُلَ بَيْنَ النَّاسِ
بریدن ارتباط میان مردم

و غیبت، و آن از مهم ترین دلایل قطع ارتباط میان مردم است.

سَمَّيْنَا بَعْضَ الْمَفْسَّرِينَ سُورَةَ الْخُجُرَاتِ الَّتِي جَاءَتْ
نامیدند برخی مفسران سوره حجرات که آمد

فِيهَا هَاتَانِ الْآيَاتَانِ بِسُورَةِ الْأَخْلَاقِ
در آن این دو دو آیه به سوره اخلاق

برخی مفسران، سوره حجرات را که در آن این دو آیه آمده است، سوره اخلاق نامیده اند.

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

(بر اساس متن درس، درست و نادرست را مشخص کن.)

۱. سَمَّيْنَا بَعْضَ الْمَفْسَّرِينَ سُورَةَ الْخُجُرَاتِ بِعُرْسِ الْقُرْآنِ
نامیدند برخی مفسران سوره حجرات به عروس قرآن

برخی مفسران سوره حجرات را، عروس قرآن نامیده اند. (X)

۲. حَرَّمَ اللَّهُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الْإِسْتِهْزَاءَ وَالْغَيْبَةَ فَقَطْ
حرام خدا در این دو آیه ریشخند و غیبت فقط،
کرد تنها

خداوند در این دو آیه، فقط ریشخند کردن و غیبت کردن را حرام کرده است. (X)

۳. الْغَيْبَةُ هِيَ أَنْ تَذْكُرَ أَخَاكَ وَ أَخْتَكَ بِمَا يَكْرَهُانِ
غیبت آن ذکر کنی برادرت و خواهرت به آنچه ناپسند می دارند

غیبت کردن عبارت است از این که برادرت و خواهرت را با چیزی یاد کنی که نمی پسندند. (✓)

۴. إِنَّ اللَّهَ يَنْهَى النَّاسَ عَنِ الشُّخْرِيِّ مِنَ الْآخِرِينَ.
همانا خدا باز می دارد مردم از ریشخند کردن دیگران

خداوند مردم را از ریشخند کردن دیگران باز می دارد. (✓)

۵. السَّعْيُ لِمَعْرِفَةِ أَسْرَارِ الْآخِرِينَ أَمْرٌ جَمِيلٌ
تلاش برای دانستن رازها دیگران کاری زیبا

تلاش برای دانستن رازهای دیگران کاری زیباست. (X)

فَقَدْ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
پس گفته است امیر مؤمنان علی علیه السلام

الْغَيْبُ أَنْ تَعْيِبَ مَا فَيْكَ مِثْلَهُ
عیب عیب بشماری آنچه در توست مانند آن

امیر مؤمنان علی علیه السلام فرموده اند: «بزرگ ترین عیب آن است که از آنچه مانند آن در خود توست، عیب جویی کنی.»

تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَى وَ تَقُولُ: لَا تَعْيَبُوا
نصیحت می کند ما را آیه نخست و می گوید عیب جویی نکنید

الْآخِرِينَ وَ لَا تَلْقُبُوهُمْ بِالْقَابِ يَكْرَهُنَهَا
دیگران و لقب ندهید به آن ها با لقب هایی ناپسند می دارند آن ها را

آیه نخست ما را اندرز می دهد و می گوید: عیب جویی دیگران را نکنید و به آنان لقب هایی که ناپسند می دارند، ندهید.

بِئْسَ الْعَمَلُ الْفُسُوقُ وَ مَنْ يَفْعَلْ
بد است کار، رفتار آلودگی به گناه و هر کس انجام دهد

ذَلِكَ فَهُوَ مِنْ الظَّالِمِينَ
آن پس او از ستمکاران، ستمگران

آلودگی به گناه بد است و هر کس چنین کند در این صورت از ستمگران است.

إِذَنْ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ:
بنابراین پس حرام کرده است خدا بلند مرتبه در این دو آیه

بنابراین، خدای بلند مرتبه در این دو آیه حرام کرده است:

الْإِسْتِهْزَاءَ بِالْآخِرِينَ وَ تَسْمِيَتَهُمْ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ
ریشخند کردن دیگران و نام دادن (نامیدن) آن ها با اسم ها زشت
ریشخند کردن دیگران، و نامیدن آن ها با نام های زشت.

سَوْءَ الظَّنِّ وَ هُوَ أَنْ تَهْتَمَّ زَنْدَنَ شَخْصٍ لِشَخْصٍ
بدگمانی و آن تهمت زدن شخصی به شخصی

آخَرَ بِدُونِ دَلِيلٍ مَنطِقِيٍّ
دیگر بدون دلیل منطقی

بدگمانی، و آن عبارت است از اتهام زدن کسی به کسی دیگر بدون دلیلی منطقی.

التَّجَسُّسَ وَ هُوَ مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ
جاسوسی و آن تلاشی زشت برای آشکار کردن رازها

النَّاسِ لِفَضْحِهِمْ وَ هُوَ مِنْ كِبَائِرِ
مردم برای رسوا کردن آن ها و آن از گناهان بزرگ

الذُّنُوبِ فِي مَكْتَبِنَا وَ مِنَ الْأَخْلَاقِ السَّيِّئَةِ
گناهان در آیین ما و از اخلاق بد، زشت

جاسوسی، و آن عبارت است از تلاشی زشت برای آشکار ساختن رازهای مردم و برای رسوا کردنشان که در آیین ما از گناهان بزرگ و از اخلاق های بد است.

الف ترجمه آیات و عبارات

- ۱۸۷ **إِنَّ فِي سُوْرَةِ الْحُجْرَاتِ آيَاتٍ قَدْ حَرَّمَ اللَّهُ فِيهِمَا اسْتِئْذَانَ الْآخِرِينَ.**
(شهریور داخل و خارج ۱۴۰۲)
- ۱۸۸ **فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى، اسْتِئْذَانَ بِالْآخِرِينَ.**
(نوبت عصر خرداد ۱۴۰۲)
- ۱۸۹ **كَشَفَ أَسْرَارَ النَّاسِ لِفُضْحِهِمْ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ فِي مَكْتَبِنَا.**
(خرداد ۱۴۰۲)
- ۱۹۰ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَتَّبِعُوا بَعْضَكُمْ بَعْضًا.**
(بوشهر اردیبهشت ۱۴۰۱ - تهران خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۹۱ **﴿أَيُّجِبُ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا، فَكَرِهْتُمُوهُ﴾**
(گیلان خرداد ۱۴۰۱ - خراسان شمالی خرداد ۱۴۰۰ - سمنان خرداد ۱۴۰۰ - تهران خرداد ۹۸)
- ۱۹۲ **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ﴾**
(مشهد خرداد ۱۴۰۱ - کهگیلویه و بویراحمد خرداد ۱۴۰۰ - تهران خرداد ۹۸)
- ۱۹۳ **عَلَيْنَا أَنْ نَبْتَعِدَ عَنِ الْعُجْبِ وَأَنْ لَا نَذْكُرَ غُيُوبَ الْآخِرِينَ بِكَلَامٍ حَفِيٍّ.**
(کنگاور خرداد ۱۴۰۰ - گیلان خرداد ۱۴۰۰ - ایلام خرداد ۱۴۰۰ - یزد خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۹۴ **التَّجَسُّسُ هُوَ مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ لِفُضْحِهِمْ.**
(تهران خرداد ۱۴۰۰ - قم خرداد ۱۴۰۰ - خراسان شمالی خرداد ۱۴۰۰ - اردبیل خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۹۵ **قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَنْ هُوَ أَحْسَنُ مِنَّا فَلَاتَتَّبِعُوا الْآخِرِينَ.**
(قائمشهر خرداد ۱۴۰۰ - بجنورد خرداد ۱۴۰۰ - اردبیل خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۹۶ **إِنَّ اللَّهَ يَنْهَى النَّاسَ عَنِ السُّخْرِيَّةِ مِنَ الْآخِرِينَ.**
(تهران خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۹۷ **عَلَيْكَ أَنْ تَبْتَعِدَ عَنِ الْعُجْبِ وَ تَسْمِيَةِ الْآخِرِينَ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ.**
(اردبیل خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۹۸ **﴿وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ...﴾**
(کرمانشاه خرداد ۱۴۰۰ - اردبیل خرداد ۱۴۰۰)
- ۱۹۹ **لَاتَعْبُوا الْآخِرِينَ وَلَا تَلْقَبُوهُمْ بِالْقَابِ يَكْرَهُنَّهَا.**
(قم خرداد ۱۴۰۰)
- ۲۰۰ **بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ.**
(شهرستان بابک خرداد ۱۴۰۰)
- ۲۰۱ **أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعِيبَ مَا فِيكَ مِثْلَهُ.**
(همدان خرداد ۱۴۰۰ - فارس خرداد ۱۴۰۰)
- ۲۰۲ **بِئْسَ الْعَمَلُ الْفُسُوقُ، وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَهُوَ مِنَ الظَّالِمِينَ.**
(رشت خرداد ۱۴۰۰)
- ۲۰۳ **﴿مَنْ لَمْ يَتَّبِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾**
(دی خارج ۹۷)
- ۲۰۴ **الْغَيْبَةُ هِيَ أَنْ تَذْكُرَ أَخَاكَ وَأُخْتَكَ بِمَا يَكْرَهُانِ.**
- ۲۰۵ **﴿... اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ...﴾**
- ۲۰۶ **حَرَّمَ اللَّهُ الْغَيْبَةَ وَ هِيَ مِنْ أَهَمِّ أَشْبَابِ قَطْعِ التَّوَاضُلِ بَيْنَ النَّاسِ.**
- ۲۰۷ **﴿... وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ﴾**
- ۲۰۸ **عَلَيْكُمْ أَنْ تَبْتَعِدُوا عَنِ الْعُجْبِ وَأَنْ لَا تَذْكُرُوا غُيُوبَ الْآخِرِينَ.**

ب انتخاب ترجمه درست

- ۲۰۹ **أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعِيبَ مَا فِيكَ مِثْلَهُ.**
(تهران خرداد ۹۸)
- (۱) بزرگ‌ترین عیب‌ها آن هستند که آن چه مانند آن در تو وجود دارد را عیب دانستی.
- (۲) بزرگ‌ترین عیب آن است که آن چه شبیه آن در توست، عیب بدانی.
- ۲۱۰ **عَلَيْنَا أَنْ لَا نَذْكُرَ غُيُوبَ الْآخِرِينَ بِكَلَامٍ حَفِيٍّ أَوْ بِإِشَارَةٍ.**
(قم خرداد ۹۸)
- (۱) ما عیب دیگران را با سخن پنهانی یا اشاره ذکر نخواهیم کرد.
- (۲) نباید که عیب‌های دیگران را با سخن پنهانی یا اشاره‌ای ذکر کنیم.
- ۲۱۱ **قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَنْ هُوَ أَحْسَنُ مِنَّا.**
- (۱) قطعاً در میان مردم کسی که از ما نیکوتر است، بهترین است.
- (۲) گاهی در میان مردم کسی که او از ما بهتر است، می‌باشد.

قسمت

قواعد

بسته ۱ اسم التفضیل و اسم المکان

۳. فعل ماضی در باب «إفعال» بر وزن «أفعل»: أَحَسَنَ (نیکی کرد)، أَكْرَمَ (گرامی داشت) و ...

۴. فعل امر در باب «إفعال» بر وزن «أفعل»: أَحْسِنِ (نیکی کن)، أَكْرِمِ (گرامی بدار) و ...

■ اسم تفضیل غالباً بر وزن «أفعل» جمع بسته می شود؛

● أَرْدَلُ (بر وزن أفعل) / أَرَادِلُ (فرومایگان) / أَفْضَلُ (بر وزن أفعل) أَفْضَلُ (شایستگان)

۵. فعل مضارع متکلم وحده بر وزن «أفعل»: أَحْسَنُ (نیکی می کنم)، أَكْرَمُ (گرامی می دارم) و ...

توجه!

«آخر» را با «آخر» اشتباه نگیرین:

● «آخر: پایان»، مؤنثش «آخرة» و جمعش «آخِرین» و «آخرون» اسم فاعله.

● ولی «آخر: دیگری» مؤنثش «أختری» و جمعش «آخِرین» و «آخرون» اسم تفضیله.

■ دو کلمه «خَیْر» و «شَر» به ترتیب به معنای «خوب، خوبی» و «بد، بدی» هستند و در صورتی اسم تفضیل به شمار می روند که به یکی از شکل های زیر بیابند:

● پس از آن ها (خَیْر / شَر) حرف جرّ «مِن» بیاید.

■ در زبان عربی برای برتری دادن کسی بر کس دیگری یا چیزی بر چیز دیگر از اسم تفضیل استفاده می شود و معادل «صفت برتر» و «صفت برترین» در زبان فارسی است؛

● صغیر: کوچک ← أَصْغَرُ: کوچک تر، کوچک ترین

● کبیر: بزرگ ← أَكْبَرُ: بزرگ تر، بزرگ ترین

● حَسَن: خوب ← أَحْسَنُ: خوب تر، خوب ترین

■ اسم های تفضیل با دو وزن «أفعل» برای مذکر و «فعلی» برای مؤنث شناخته می شوند.

● أَكْبَرُ (بر وزن أفعل) (بزرگ تر، بزرگ ترین) / كُبْرَى (بر وزن فُعْلَى) (بزرگ تر، بزرگ ترین)

● أَحْسَنُ (بر وزن أفعل) (خوب تر، خوب ترین) / حُسْنَى (بر وزن فُعْلَى) (خوب تر، خوب ترین)

■ گاهی اسم تفضیل تغییر شکل می دهد و بر وزن «أفل» و «أفعی» می آید.

بر وزن «أفل»

● أَحَبُّ (محبوب تر، محبوب ترین) / أَقَلُّ (کم تر، کم ترین)

بر وزن «أفعی»

● أَعْلَى (بلندتر، بلندترین) / أَعْلَى (گران تر، گران ترین)

توجه!

۱ «اسم تفضیل» در حالت مقایسه میان دو اسم مؤنث معمولاً بر همان وزن «أفعل» می آید؛

خَدِيجَةُ أَكْبَرُ مِنَ مَعْصُومَةَ.

اسم تفضیل
اسم مؤنث (بر وزن أفعل) مؤنث

خدیجه از معصومه بزرگ تر است.
صفت برتر

۲ از وزن «فعلی» در اسم تفضیل وقتی استفاده می کنیم که بخواهیم از اسم تفضیل به عنوان صفت یک اسم مؤنث استفاده کنیم.

● الأختُ الكُبْرَى (خواهر بزرگ تر) «الأخت» مؤنث است، صفت آن بروزن «فعلی» می آید.

● الأخُّ الأكبرُ (برادر بزرگ تر) «الأخ» مذکر است، صفت آن بر وزن «أفعل» می آید.

۳ کلمات زیر را با اسم تفضیل اشتباه نگیرید؛

۱. رنگ های بر وزن «أفعل»: أبيض (سفید)، أَحْمَرُ (قرمز)، أَشْوَدُ (سیاه)، أَخْضَرُ (سبز)، أَرْزَقُ (آبی) و ...

۲. عیب های بر وزن «أفعل»: أَحْمَقُ (نادان، کم عقل)، أَبْکَمُ (کر و لال)، أَصَمُّ (کر، ناشنوا)، أَعْمَى (کور، نابینا)، أَعْوَجُ (کج، خمیده) و ...

خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلَةٌ.
اسم تفضیل + حرف جرّ

بهتر از خوبی انجام دهنده اش است.

«خَيْرٌ» اسم تفضیل است، چون پس از آن حرف جرّ «مِن» داریم.

مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ.

اسم تفضیل + حرف جرّ

هرکس شهوتش بر خردش غلبه کند او بدتر از چارپایان است.

«شَرٌّ» اسم تفضیل است، چون پس از آن حرف جرّ «مِن» داریم.

● پس از آن ها (خَيْرٌ / شَرٌّ) «مضاف الیه» بیاید (یا به صورت مضاف بیابند).

خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا.
مضاف + مضاف الیه

بهترین کارها میانه ترین آن ها است.

«خَيْرٌ» اسم تفضیل است چون مضاف است.

شَرُّ النَّاسِ أَكْذَبُهُمْ.
مضاف + مضاف الیه

بدترین مردم دروغگوترین آن هاست.

«شَرٌّ» اسم تفضیل است، چون مضاف است.

ایستگاه سؤال

عین اسم التفضیل و اسم المکان:

۱. هؤلاء الأكابر حَصَرُوا فِي الْمَكْتَبَةِ.
۲. مَنْ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ؟
۳. سَوْءَ الظَّنِّ إِتِّهَامٌ شَخْصٍ لِشَخْصٍ آخَرَ.
۴. رُزْتُ خَيْرَ زَمَلَائِي فِي مَوْقِفِ الْحَافِلَةِ.

پاسخ سؤالات

۱. «الأكابر» بر وزن «أفعل» جمع مکسر و مفرد آن «أكبر» بر وزن «أفعل» اسم تفضیل است. / «المكتبة» بر وزن «مفعلة» اسم مکان است. (این بزرگان در کتابخانه حاضر شدند).
۲. «أحب» بر وزن «أقل» اسم تفضیل مذکر است.
۳. «آخر» در اصل به صورت «أخَر» بوده و بر وزن «أفعل» اسم تفضیل مذکر است.
۴. «خَيْر» به کلمه «زَمَلَاء» اضافه شده است (خَيْر + مضاف الیه ← اسم تفضیل) و به معنای «بهترین» اسم تفضیل است.

اسم الفاعل - اسم المفعول - اسم المبالغة

- اسم الفاعل** (معادل صفت فاعلی در زبان فارسی): اسمی است که به انجام دهنده کاری یا دارنده حالتی اشاره می کند. **مانند:** گوینده، گردشگر، دانا، توانا و ...
- راه شناخت:** ۱ بر وزن «فاعل» **مثال:** کاتب (نویسنده)، رازق (روزی دهنده)، جاهل (نادان) و ...
- ۲ حرف اول میم مضموم (م) و حرف ماقبل آخر کسره (ب) دارد. **مثال:** مُحْسِن (نیکوکار)، مُرْسِل (فرستنده)، مُشَاغِب (شلوغ کننده و اخلاکگر) و ...
- ترجمه:** اسم فاعل در زبان فارسی، صفت فاعلی ترجمه می شود و با پسوند هایی از قبیل «نده، ا، ار» می آید.
- مثال:** عالم ← ترجمه دانا / سائق ← ترجمه راننده و ...
- اسم المفعول** (معادل صفت مفعولی در زبان فارسی؛ «بن ماضی + ه»): اسمی که بر کسی یا چیزی دلالت می کند که کار بر روی آن انجام شده است؛ **مانند:** نوشته [شده]، یاری [شده]، روزی داده [شده] و ...
- راه شناخت:** ۱ بروزن «مفعول» **مثال:** مَطْلُوم (ستم دیده)، مَفْتُوح (بازنشده) و ...
- ۲ حرف اول میم مضموم (م) و حرف ماقبل آخر فتحه (ت) دارد.
- مثال:** مُعْتَمَر (کهن سال)، مُرْسَل (فرستاده شده) و ...
- ترجمه:** اسم مفعول را در زبان فارسی صفت مفعولی و معمولاً با پسوند «شده» ترجمه می کنیم. (بن ماضی + ه + شده)
- مثال:** مُقَلَّد ← ترجمه تقلید شده / مَعْرُوف ← ترجمه شناخته شده
- اسم المبالغة:** اسمی است که بر زیاد بودن صفتی در کسی یا چیزی دلالت می کند. **مانند:** بسیار دانا، بسیار شکیبا و ...

ترجمه اسم تفضیل بر وزن «أفعل»

۱ **صفت برتر:** هرگاه پس از اسم تفضیل، حرف جرّ «من» بیاید، (أفعل من ...) اسم تفضیل به صورت «صفت برتر» ترجمه می شود.

هذا أكبر من ذاك. (أفعل من ...)	این از آن بزرگ تر است.
-----------------------------------	------------------------

۲ **صفت برترین:** هرگاه پس از اسم تفضیل «مضاف الیه» بیاید، اسم تفضیل به صورت «صفت برترین» ترجمه می شود.

سورة البقرة أكبر سورة في القرآن. اسم تفضیل مضاف الیه	سوره بقره بزرگ ترین سوره در قرآن است.
---	---------------------------------------

ترجمه اسم تفضیل دو کلمه «خَيْر» و «شَر»

۱ **صفت برتر:** هرگاه پس از کلمه «خَيْر» یا «شَر» حرف جرّ «من» بیاید، این دو کلمه به صورت صفت برتر ترجمه می شوند.

لَيْلَةُ القدرِ خَيْرٌ مِن ألفِ شهرٍ	شب قدر بهتر از هزار ماه است.
ذاك شرٌّ من هذا.	آن بدتر از این است.

۲ **صفت برترین:** اگر پس از کلمه «خَيْر» یا «شَر» مضاف الیه بیاید (مضاف شوند)، به صورت صفت برترین ترجمه می شوند.

حيٌّ على خير العمل.	به سوی بهترین کار بشتاب.
شرُّ الناسِ ذو الوجهين.	بدترین مردم دورو هستند.

اسم مکان

اسمی است که بر مکان دلالت دارد و بیش تر بر سه وزن زیر می آید:

۱ مَفْعَل

مَلْعَب (ورزشگاه)، مَطْعَم (رستوران)، مَصْنَع (کارخانه)، مَطْبَخ (آشپزخانه) و ...

۲ مَفْعِل

مَوْقِف (ایستگاه)، مَنْزِل (خانه)، مَسْجِد (مسجد) و ...

۳ مَفْعَلَةٌ

مَكْتَبَةٌ (کتابخانه)، مَطْبَعَةٌ (چاپخانه) و ...

اسم مکان بر وزن «مفاعِل» جمع بسته می شود.

- مَدْرَسَةٌ ← جمع مدارس (مدرسه ها)
- مَلْعَب ← جمع ملاعب (ورزشگاه ها)
- مَطْعَم ← جمع مطاعم (رستوران ها)
- مَنْزِل ← جمع منازل (خانه ها)

ترجمه: در ترجمه اسم مبالغه (اگر بر صفتی دلالت کند) از قید «بسیار» استفاده می‌کنیم.

مثال: عَلَامٌ ← بسیار دانا / لَوَامَةٌ ← (بسیار سرزنش کننده)

نکته | حواستون به وزن «فَعَالٌ» توی اسم مبالغه باشه و اونو با «فُعَالٌ» که یکی از وزن‌های جمع مکسره اشتباه نگیرین. مثل این کلمه‌ها: السُّيَّاحُ ← مفرد ← السَّائِحِ (گردشگر) (اسم فاعله) / العُمَّالُ ← مفرد ← العامِلِ (کارگر) (اسم فاعله).

راه شناخت: ۱. بوزن «فَعَالٌ» **مثال:** عَفَّارٌ (بسیار آمرزنده) / زَرَّاقٌ (بسیار روزی دهنده)
۲. بوزن «فَعَالَةٌ» **مثال:** عَلَامَةٌ (بسیار دانا) / فَهَامَةٌ (بسیار فهمیده)

توجه!

اسامی شغل‌ها و یا نام ابزارهای بوزن «فَعَالٌ» نیز اسم مبالغه به شمار می‌روند:

مثال: حَبَّازٌ ← بوزن فَعَالٌ (اسم شغل: نانوا) ← اسم مبالغه

نَطَّارَةٌ ← بوزن فَعَالَةٌ (اسم ابزار: عینک) ← اسم مبالغه

الف تشخیص اسم تفضیل و اسم مکان (تیپ ۱)

(شهریور ۱۴۰۲)

۳۱۳ اتَّقُوا مَوَاضِعَ التَّهْمِ.

(شهریور ۱۴۰۲)

۳۱۴ قُدْرَةُ الْكَلَامِ أَقْوَى مِنَ السَّلَاحِ.

(خرداد ۱۴۰۲)

۳۱۵ إِنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخُلُقِ الْحَسَنُ.

(خرداد ۱۴۰۲)

۳۱۶ اِشْتَرَى وَالِدِي جَوَّالًا مِنَ الْمَتَجَرِّ.

(خراسان رضوی خرداد ۱۴۰۱)

۳۱۷ اتَّقَى النَّاسِ مَنْ قَالَ الْحَقَّ فِي مَا لَهُ وَعَلَيْهِ.

۳۱۸ ذَلِكَ مَطْعَمٌ زَمِيلِي، لَهُ أَطْعَمَةٌ أَفْضَلُ.

۳۱۹ جَبَلٌ دَمَاوَنْدٌ أَعْلَى جَبَلٍ فِي إِيرَانَ.

۳۲۰ تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَى وَ تَقُولُ: لَا تَعْبُوا الْآخِرِينَ.

۳۲۱ الْغَيْبَةُ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاضُلِ.

۳۲۲ خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَى إِلَيْكُمْ غُيُوبَكُمْ.

۳۲۳ ﴿وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾

۳۲۴ هُوَ هَجَمٌ عَلَى الْمَرْمَى بِقُوَّةٍ.

ب تشخیص و ترجمه اسم تفضیل و اسم مکان (تیپ ۲)

۳۲۵ شَاهِدُنَا مَطْبَخَ الْفُنْدُقِ فِي السَّاعَةِ الثَّلَاثَةِ مَسَاءً.

۳۲۶ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ.

۳۲۷ شَرُّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهِينِ.

۳۲۸ خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قَلَّ وَ دَلَّ.

۳۲۹ إِنَّ مِنْ شَرِّ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ تَكَرَّرَ مُجَالَسَتُهُ لِفُحْشِيهِ.

۳۳۰ اِشْتَقَوْا مِنْهَا كَلِمَاتٍ أُخْرَى.

۳۳۱ بَعْضُ الْمَنَازِلِ خُرِبَتْ فِي زَلْزَلَةِ كَرْمَانَ.

۳۳۲ ﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ﴾

۳۳۳ شَجَرَةُ السُّكُوبَا مِنْ أَطْوَلِ الْأَشْجَارِ.

۳۳۴ فَمَنْ عَنِ مَجْلِسِكَ لِمَعْلَمِكَ تَبْجِيلًا لَهُ.

۳۳۵ مَا عَمِلَ النَّاسُ عَمَلًا أَحَلَّ مِنَ الْغَرَسِ.

پاسخنامہ تشریحی

من آیات الأُخلاق

پاسخ درس اول

- ۳۴ (ب) «فِضَّة: نقره» - سکوت طلاست و سخن گفتن نقره.
- ۳۵ (الف) «سُئِلَ: پرسیده شده» / «المَطْبُوعَة: چاپخانه» - از صاحب چاپخانه پرسیده شد: فروشنده کتاب‌های تاریخی کیست؟
- ۳۶ (الف) «الأَسعار: قیمت‌ها» / «حَمْسَمَة وَ سَبْعِينَ أَلْفًا: هفتاد و پنج هزار» - قیمت‌ها گران است از هفتاد و پنج هزار شروع می‌شود.
- ۳۷ (ب) «تَخْفِيف: تخفیف» / «المُتَجَر: مغازه» - مشتری در مغازه تخفیف قیمت را خواست.
- ۳۸ (ب) «العُجْب: خودپسندی» / «تَلَمَّزُ: عیب می‌گیرد» - مریم از کسی که از خودپسندی پرهیز نمی‌کند و همیشه از دیگران عیب می‌گیرد، دوری کرد.
- ۳۹ (الف) «خَيْرٌ: بهتر» / «أَلْف: هزار» / «شَهْر: ماه» - شب قدر بهتر از هزار ماه است.
- ۴۰ (الف) «السُّوق: بازار» / «فَسَاتِين: پیراهن‌های زنانه» / «الأَصْفَر: زرد» - از بازار بزرگ پیراهن‌های زنانه به رنگ زرد خریدم.
- ۴۱ سه کلمه دیگر اسم تفضیل اند.

بررسی گزینه‌ها

- (الف) نیکو، نیکوترین * (ب) برتر، برترین *
- (ج) پاک‌تر، نیکوتر * (د) سبز ✓
- ۴۲ هر سه کلمه در یک ردیف معنایی هستند.

بررسی گزینه‌ها

- (الف) زنان * (ب) مردان * (ج) دستبندها ✓ (د) فرزندان *
- ۴۳ سه کلمه دیگر بر رنگ دلالت دارند.

بررسی گزینه‌ها

- (الف) زرد * (ب) آبی *
- (ج) بیشتر، بیشترین ✓ (د) سفید *
- ۴۴ سه کلمه دیگر اسم تفضیل اند.

بررسی گزینه‌ها

- (الف) نیکوتر، نیکوترین * (ب) زیباتر، زیباترین *
- (ج) قرمز ✓ (د) شایسته‌تر، شایسته‌ترین *
- ۴۵ کلمات دیگر بر رنگ دلالت دارند.

بررسی گزینه‌ها

- (الف) گرمی‌تر، گرمی‌ترین ✓ (ب) سیاه، مشکی *
- (ج) سفید * (د) زرد *
- ۴۶ کلمات دیگر نام رنگ هستند.

بررسی گزینه‌ها

- (الف) قرمز * (ب) سیاه، مشکی *
- (ج) سبز * (د) گرمی‌تر، گرمی‌ترین ✓

- ۱ چه نام بدی است آلوده شدن به گناه پس از ایمان.
- ۲ ای کسانی که ایمان آورده‌اید از بسیاری از گمان‌ها، دوری کنید.
- ۳ خداوند ریشخند کردن دیگران را حرام کرده است.
- ۴ پس ما باید از خودپسندی دوری کنیم و نباید عیب‌های دیگران را با سخنی پنهانی یا به اشاره‌ای بیان کنیم.
- ۵ جاسوسی کردن تلاشی زشت برای آشکار کردن رازهای مردم است.
- ۶ چه نام بدی است (چه بد است) آلوده شدن به گناه.
- ۷ چه بسا (شاید) از آن‌ها بهتر باشند.
- ۸ و از یکدیگر عیب‌جویی نکنید و به یکدیگر لقب‌های زشت ندهید.
- ۹ قطعاً برخی از گمان‌ها [ها] گناه است.
- ۱۰ آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده‌اش را بخورد؟
- ۱۱ و از خدا بترسید (پروا کنید) که خدا بسیار توبه‌پذیر مهربان است.
- ۱۲ بزرگ‌ترین عیب آن است که آنچه مانندش در توست را عیب بشماری.
- ۱۳ رسوا کردن مردم از گناهان بزرگ است.
- ۱۴ خداوند نامیدن دیگران به نام‌های زشت را حرام کرده است.
- ۱۵ غیبت کردن حرام است و آن از مهم‌ترین علت‌های قطع ارتباط است.
- ۱۶ کسی که عیب‌های دوستانش را ذکر می‌کند، غیبت کرد.
- ۱۷ جاسوسی کردن کاری زشت است و خداوند بندگان را از آن نهی کرده است.
- ۱۸ آن زنان دوست دارند که از توبه‌کنندگان باشند.
- ۱۹ هرگاه فرومایگان فرمانروایی کنند شایستگان هلاک می‌شوند.
- ۲۰ بهترین آراستگی مرد آرامش به همراه ایمان است.
- ۲۱ به سوی بهترین کار بشتاب.
- ۲۲ بهترین برادران کسی است که عیب‌هایمان را به ما هدیه کند.
- ۲۳ هرکس شهوتش بر عقلش چیره شود پس او از چارپایان بدتر است.
- ۲۴ همانا پروردگارت به کسی که از راهش گمراه شد، آگاه‌تر است.
- ۲۵ با برادران با ایمان با [روشی] که آن نیکوترین است، گفت‌وگو کن.
- ۲۶ پس از تعطیلی کارخانه به چاپخانه رسیدم.
- ۲۷ قیمت آن شلوارها بر اساس جنس‌ها فرق می‌کند.
- ۲۸ آن مغازه همکارم است و او همچنین صاحب ورزشگاه است.
- ۲۹ در ترازو سنگین‌ترین چیز از لباس‌ها را قرار دادم.
- ۳۰ اخلاق دوستم بد شد هنگامی که دیگران از او عیب‌جویی کردند.
- ۳۱ (الف) «لَمْ يَثُبْ: توبه نکرد» - و هر کس توبه نکند (توبه نکرد) پس آن‌ها همان ستمکارانند.
- ۳۲ (ب) «سوء الظن: بدگمانی» - خداوند متعال در سوره حجرات بدگمانی را حرام کرده است.
- ۳۳ (ب) «الفسوق: آلوده شدن به گناه» - چه رفتار بدی است، آلوده شدن به گناه و هرکس آن را انجام دهد پس او از ستمکاران است.

- ۵۹ سوء الظَّنَّ (بدگمانی متهم کردن یک شخص بدون دلیل منطقی)
- ۶۰ خَفِيَّ (ما نباید عیب‌های دیگران را با سخنی پنهانی یا با اشاره‌ای بیان کنیم.)
- ۶۱ إغْتَابَ (هرکس غیبت کسی از برادرانش را بکند گویی که او گوشت مُرده آن‌ها را می‌خورد.)
- ۶۲ العُجْبَ (استاد مرا نصیحت کرد و گفت: خودت را از خودپسندی دور کن و فروتن باش.)
- ۶۳ بَشَسَ (غیبت کردن چه بد است زیرا آن از مهم‌ترین علت‌های قطع ارتباط میان مردم است.)
- ۶۴ الكبائر (از گناهان بزرگ دوری کنید و از خدا پروا کنید و به سوی خدا توبه کنید.)
- ۶۵ شَرُّ (بدترین مردم کسی است که به امانت اعتقاد ندارد و از خیانت دوری نمی‌کند.)
- ۶۶ ضَلَّ (قطعاً پروردگار آگاه‌تر است به کسی که از راهش گمراه شد.)
- ۶۷ مَطْعَمَ (غذاخوری علی از بهترین مکان‌ها در بازار مشهد برای خوردن غذاست.)
- ۶۸ التَّخْفِيفِ (خانم زائر از فروشنده پیران‌های زنانه، تخفیف قیمت را خواست.)
- ۶۹ مَوَاقِفَ (این ایستگاه‌های ماشین‌های سنگین است و اکنون خالی از هر خودرویی است.)
- ۷۰ خداوند مردم را از ریشخند کردن دیگران باز می‌دارد.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) ریشخند کردن ✓ (ب) شناخت ✗ (ج) نامیدن ✗
- ۷۱ مرد با برادرش با سخنی پنهانی صحبت کرد و مردم از کردار زشت او بدشان آمد.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) زیبا ✗ (ب) پنهانی ✓ (ج) گناه بزرگ ✗
- ۷۲ لطفاً، از آلوده شدن به گناه پس از ایمان دوری کنید و از خیانت پرهیز کنید.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) آلوده شدن به گناه ✓ (ب) آرامش ✗
- ج) ترازو ✗
- ۷۳ همکارم خودش را عذاب داد زیرا او صاحب اخلاقی بد در ارتباط با دیگران است.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) خوبی کرد - ارزان ✗ (ب) بد کرد - بزرگ ✗ (ج) عذاب داد - بد ✓
- ۷۴ گروهی دیگر را مسخره نکنید چه بسا (شاید) بهتر از شما باشند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) چه بد است ✗ (ب) چه بسا، شاید ✓ (ج) نابود شد ✗

- ۴۷ هر سه کلمه اسم تفضیل‌اند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) سودمندتر، سودمندترین ✗ (ب) دیگری، دیگر ✗ (ج) گران‌تر، گران‌ترین ✗ (د) پایان ✓
- (یادتون باشه «آخر» برون «أفعل» ← اسم تفضیله. آخر برون ← فاعل ← اسم فاعله)
- ۴۸ کلمات دیگر بر اسم مکان دلالت دارند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) کارخانه ✗ (ب) چاپخانه ✗ (ج) معلم ✓ (د) کتابخانه ✗
- ۴۹ هر سه کلمه به یک معنا هستند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) گناه ✗ (ب) گناه ✗ (ج) دُم ✓ (د) گناه بزرگ ✗
- ۵۰ سه کلمه دیگر بر زمان دلالت دارند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) مرده ✓ (ب) صبح ✗ (ج) عصر ✗ (د) شب ✗
- ۵۱ سه کلمه دیگر اسم مکان‌اند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) ورزشگاه ✗ (ب) مبلغ ✓ (ج) آشپزخانه ✗ (د) مغازه ✗
- ۵۲ سه کلمه دیگر بر لباس دلالت دارند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) ترازو ✓ (ب) پیراهن‌های زنانه ✗ (ج) شلوار ✗ (د) پیراهن ✗
- ۵۳ هر سه کلمه در یک ردیف معنایی‌اند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) بازار ✗ (ب) فروشنده ✗ (ج) گفت‌وگو ✓ (د) خریدار ✗
- ۵۴ سه کلمه دیگر اسم مکان هستند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) ایستگاه ✗ (ب) آرامش ✓ (ج) خانه ✗ (د) مدرسه ✗
- ۵۵ سه کلمه دیگر بر یک صفت دلالت دارند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) گوشت ✓ (ب) آلوده شدن به گناه ✗ (ج) خودپسندی ✗ (د) بسیار توبه‌پذیر ✗
- ۵۶ هر سه کلمه در یک معنا هستند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) گناه بزرگ ✗ (ب) گناه ✗ (ج) گناه ✗ (د) گمان ✓
- ۵۷ سه کلمه دیگر از نظر معنایی منفی هستند.
- بررسی گزینه‌ها**
- الف) عیب‌جویی کرد ✗ (ب) مسخره کرد ✗ (ج) پروا کرد ✓ (د) عیب‌گرفت ✗
- ۵۸ التَّجَسُّسَ (جاسوسی کردن تلاشی زشت برای آشکار ساختن رازهای مردم برای رسوایی آن‌هاست.)

۸۵ بهترین آراستگی برای مرد است و خداوند آن را بر قلب رسولش و بر مؤمنان نازل کرده است.

بررسی گزینه‌ها

الف) خوش اخلاقی ✗ (ب) آرامش ✓ (ج) خودپسندی ✗

۸۶ بخشی از اعضای بدن به رنگ قرمز.

بررسی گزینه‌ها

الف) رسوا کردن ✗ (ب) گوشت ✓ (ج) تلاش کردن ✗

۸۷ جاسوسی کردن ← (د) تلاش برای شناخت رازهای دیگران.

۸۸ غیبت ← (ه) چیزی را بیان کرد که دیگران در نبودشان به آن راضی نمی‌شوند.

۸۹ ریشخند کردن ← (ب) نامیدن دیگران با نام‌های زشت.

۹۰ گناهان بزرگ ← الف) گناهان بزرگ

۹۱ بسیار توبه‌پذیر ← (و) کسی که توبه‌بندگان را بسیار می‌پذیرد.

۹۲ دورو ← (ز) او بدترین مردم است.

۹۳ مُرده ← (ج) به کسی می‌گوییم که مُرده و زنده نیست.

۹۴ جندی شاپور ← (ح) از بزرگ‌ترین کتابخانه‌ها در جنوب ایران است.

۹۵ مرد فرومایه عیب‌جویی کرد و از فروشنده برتر در مغازه‌اش ایراد گرفت.

الف) لَمَزَ = عاب (عیب گرفت)

ب) الأَرْدَل (پست‌تر، فرومایه) ✗ الأَفْضَل (برتر)

۹۶ سوره بقره بزرگ‌ترین سوره در قرآن است و شاید برادر کوچک‌تر آن را حفظ کند و چه بسا موفق شود.

الف) عَسَى = رُبَّمَا (چه بسا)

ب) الأَصْغَر (کوچک‌تر) ✗ أَكْبَر (بزرگ‌تر)

۹۷ سکوت تلاست و سخن گفتن نقره است و خودپسندی از اخلاق‌های بد و زشت است.

الف) السَّيِّئَةُ = القَبِيحَةُ (بد، زشت)

ب) السُّكُوت (خاموشی) ✗ الكلام (سخن گفتن)

۹۸ مرد از ارتکاب به گناه از پروردگارش پروا کرد و تلاش کرد گناه کوچک و بزرگش را ترک کند.

الف) الإِثْم = ذَنْب (گناه)

ب) الصَّغِير (کوچک) ✗ الكَبِير (بزرگ)

۹۹ لطفاً به من شلواری سفید و بیراهنی مشکی بده و پدرم رنگی دیگر خواست و کودکم آن رنگ آبی را خواست.

الف) أَرَادَ = طَلَب (خواست) (ب) أبيض (سفید) ✗ أَسْوَد (مشکی)

۱۰۰ ای بسیار آمرزنده گناهان و گناهان بزرگ در مشرق و مغرب، ما را بیامرز و به ما رحم کن.

الف) الدُّنُوب = الكبائر (گناهان بزرگ)

ب) المَشْرِق (مشرق) ✗ المَغْرِب (مغرب)

۱۰۱ بهترین برادران من کسی است که عیب‌هایم را به من هدیه دهد و به من اخلاقی نیکو به دور از بدگمانی بدهد.

الف) أهدى = أعطى (هدیه داد، بخشید)

ب) حسناً (خوب، نیکو) ✗ سوء (بد)

۷۵ خانم سالخورده از خواهر همسرش عیب‌جویی کرد و از بهترین کارهایش ایراد گرفت. (عیب‌جویی کرد)

بررسی گزینه‌ها

الف) عیب گرفت - عیب‌جویی کرد ✓

ب) عیب‌جویی کرد - لقب زشت داد ✗

ج) اشاره کرد - مسخره کرد ✗

۷۶ این لباس‌ها بر اساس جنس‌ها فرق دارند و صاحب مغازه به مشتری تخفیف نمی‌دهد.

بررسی گزینه‌ها

الف) تخفیف دادن - شلوارها ✗

ب) قیمت‌ها - فروشنده ✗

ج) جنس‌ها - مغازه ✓

۷۷ هفتاد و چهار منهای سی و دو برابر است با چهل و دو.

بررسی گزینه‌ها

الف) شصت و دو ✗

ب) چهل و دو ✓

ج) بیست و چهار ✗

۷۸ هر کس برای شناخت رازهای دیگران جاسوسی کند پس او مرتکب گناهان بزرگ می‌شود.

بررسی گزینه‌ها

الف) جاسوسی کند - گناهان بزرگ ✓

ب) غیبت کند - گناه ✗

ج) پروا کند - رسوایی ✗

۷۹ آن از ویژگی‌های خداوند متعال است، زمانی که توبه را از بندگانش بسیار می‌پذیرد.

بررسی گزینه‌ها

الف) بخشاینده ✗ (ب) بسیار آمرزنده ✗ (ج) بسیار توبه‌پذیر ✓

۸۰ جایی است که خانم‌ها در آن برای خانواده‌شان، غذا را آماده می‌کنند.

بررسی گزینه‌ها

الف) غذاخوری ✗ (ب) آشپزخانه ✓ (ج) چاپخانه ✗

۸۱ کسی که با ما در شرکت کار می‌کند.

بررسی گزینه‌ها

الف) گران ✗ (ب) قیمت ✗ (ج) همکار ✓

۸۲ اگر آن را مرتکب شویم به قطع ارتباط میان دوستان می‌انجامد.

بررسی گزینه‌ها

الف) بدگمانی ✗ (ب) غیبت ✓ (ج) مسخره کردن ✗

۸۳ وسیله‌ای که دو کفه دارد برای شناخت وزن اشیاء.

بررسی گزینه‌ها

الف) ترازو ✓ (ب) ورزشگاه ✗ (ج) نامیدن ✗

۸۴ فلزی با رنگ زرد و قیمت بسیار گرانی دارد.

بررسی گزینه‌ها

الف) جنس ✗ (ب) نقره ✗ (ج) طلا ✓

فهرست

بخش اول ترجمه فعل

قسمت اول: بسته‌های آموزشی ۴

قسمت دوم: سؤالات ترکیبی ۴۰

قسمت سوم: پاسخ تشریحی ۴۳

قسمت چهارم: تمارین کتاب درسی ۴۷

بخش دوم محلّ اعرابی (نقش کلمات)

قسمت اول: درسنامه آموزشی ۵۶

قسمت دوم: سؤالات درس به درس ۶۴

قسمت سوم: پاسخ تشریحی ۷۰

ترجمه فعل

ماضی نقلی ۳

ماضی منفی ۲

ماضی ساده ۱

مضارع ساده ۶

ماضی بعید ۵

ماضی استمراری ۴

مستقبل ۹

نهی ۸

مضارع منفی ۷

امر (قسمت ۱) ۱۲

قد+مضارع ۱۱

مضارع التزامی ۱۰

نون و قایه ۱۵

معلوم و مجهول ۱۴

امر (قسمت ۲) ۱۳

بسته‌های آموزشی

همان‌طور که می‌دانید در بخش بودجه‌بندی امتحانات نهایی عربی شما عزیزان، دو نمره به بخش ترجمه انواع فعل اختصاص یافته است؛ بنابراین باید با انواع آن و ترجمه هریک آشنا شوید. در این قسمت همه نکات مربوط به ترجمه فعل را در ۱۵ بسته همراه با نمونه سؤالات امتحانی آورده‌ایم.

بسته ۱ ماضی ساده

● فعلی است که برانجام‌دادن کاری یا روی دادن حالتی در زمان گذشته دلالت می‌کند.

◀ کَتَبَ (نوشت)، رَجَعُوا (بازگشتند) و ...

● برای تشخیص فعل ماضی و شناخت آسان آن بهتر است به شناسه‌هایی که در آخر فعل می‌آید توجه کنید تا با شناخت آن‌ها فعل را در صیغه مناسب خود، ترجمه کنید، بنابراین به جدول زیر خوب دقت کنید.

فعل ماضی	شناسه	ضمیر	ترجمه
جَلَسْتُ	تُ	أَنَا (من)	نشستم
جَلَسْتَ	تَ	أَنْتَ (تو)	نشستی
جَلَسْتِ	تِ	أَنْتِ (تو)	
جَلَسْنَا	نا	نَحْنُ (ما)	نشستیم
جَلَسْتُمَا	تُمَا	أَنْتُمَا (شما)	نشستید
جَلَسْتُمْ	تُمْ	أَنْتُمْ (شما)	
جَلَسْتُنَّ	تُنَّ	أَنْتُنَّ (شما)	
جَلَسَا	ا	هُمَا (آن‌ها)	نشستند
جَلَسَتَا	ا	هُمَا (آن‌ها)	
جَلَسُوا	و	هُمْ (آن‌ها)	
جَلَسْنَ	نَ	هُنَّ (آن‌ها)	

◀ برای ضمیر «هُوَ: او» فعل ماضی بدون شناسه (جَلَسَ: نشست) و برای ضمیر «هِيَ: او»

حرف «ث» نشانه مؤنث بودن فعل است. (جَلَسَتْ: نشست)

ترجم الأفعال التالية:

(خرداد ۱۴۰۲)

۱. أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ.

۲. أَنَا قَرَأْتُ دَرْسِي.

(قم خرداد ۹۸)

۳. فَاتَّصَلُوا بِالْأُسْتَاذِ هَاتِفِيًّا.

۴. ﴿رَبَّنَا آمَنَّا ...﴾

۵. ﴿الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ﴾

۶. شَارَكَ زُمْلَانِي فِي الْمُبَارَاةِ.

۷. عَصَفَتْ رِيَاخٌ شَدِيدَةً.

۸. لَا تُحَدِّثِ النَّاسَ بِكُلِّ مَا سَمِعْتَ بِهِ.

۹. أَكَلْتُمْ تَمْرِي وَ عَصِيْتُمْ أَمْرِي.

۱۰. قَالَ زَرَعُ زَرَعَهُ صَاحِبَهُ.

۱۱. كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ.

۱۲. خَيَّرَ الْكَلَامَ مَا قَلَّ وَ دَلَّ.

۱۳. ﴿... لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَيَّ مَا فَاتَكُمْ ...﴾

۱۴. ﴿... وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا﴾

صَغُ فِي الْفِرَاعِ فَعَلًا مُنَاسِبًا:

۱۵. نَحْنُ إِلَى بَلَدِ آلمَانِيَا لِلدِّرَاسَاتِ الْعِلْمِيَّةِ.

○ (۱) سَافَرْنَا ○ (۲) سَافَرُوا ○ (۳) سَافَرْتُمْ

۱۶. الطَّالِبَةُ ذِكْرِيَاتِ أَيَّامِ صِغَرِهَا.

○ (۱) تَذَكَّرْتُ ○ (۲) تَذَكَّرْتِ ○ (۳) تَذَكَّرَ

۱۷. الْمَعْلَمُ الْأَوْرَاقَ بَيْنَ تَلَامِيذِهِ.

○ (۱) وَرَّعَتْ ○ (۲) وَرَّعْتِ ○ (۳) وَرَّعَ

۱۸. هَلْ هَاتِفِيًّا بِالْأُسْتَاذِ أَيُّهَا الطُّلَّابُ؟

○ (۱) اتَّصَلُوا ○ (۲) اتَّصَلْتُمْ ○ (۳) اتَّصَلُنَّ

۱۹. فِي الْأُسْبُوعِ الْمَاضِي لِإِمْتِحَانَاتِهِمَا وَ طَلَبْتَا تَأْجِيلَ الْإِمْتِحَانِ.

○ (۱) حَضَرْتُمَا ○ (۲) حَضَرَا ○ (۳) حَضَرْتَا

۱. روزی دادیم
 ۲. خواندم
 ۳. تماس گرفتند
 ۴. ایمان آوردیم
 ۵. یاد داد
 ۶. شرکت کرد
 ۷. وزید
 ۸. شنیدی
 ۹. خوردید - سرپیچی کردید
 ۱۰. گفت - کاشت
 ۱۱. نوشت
 ۱۲. کم باشد - گویا باشد
 ۱۳. از دست رفت
 ۱۴. اسلام آوردیم
 ۱۵. گزینه (۱): سَأَفْنَا؛ با توجّه به ضمیر «نَحْنُ» که بر متکلم مع الغیر دلالت دارد، فعل نیز در همین صیغه می‌آید.
- ترجمه عبارت:** ما برای پژوهش‌های علمی به کشور آلمان سفر کردیم.
۱۶. گزینه (۲): تَذَكَّرْتُ؛ «الطَّالِبَةُ» مفرد مؤنث است و ضمیر «ها» در کلمه «صَعَرَهَا» بر مؤنث غایب دلالت دارد؛ بنابراین فعل به صورت مفرد مؤنث غایب می‌آید (تَذَكَّرْتُ). (دقت کنین حرف (ت) در فعل (تَذَكَّرْتُ) به خاطر رسیدن به حرف ساکن (الطَّالِبَةُ)، جهت سهولت تلفظ (کسره) گرفته است.)
- ترجمه عبارت:** دانش‌آموز خاطرات روزهای خردسالی‌اش را به یاد آورد.
۱۷. گزینه (۳): وَزَعْتُ؛ «المُعَلِّمُ» مفرد مذکر است و فعل نیز به صورت مفرد مذکر صحیح است.
- ترجمه عبارت:** معلم برگه‌ها را میان دانش‌آموزان پخش کرد.
۱۸. گزینه (۲): اِنْتَصَلْتُمْ؛ با توجّه به «أَيُّهَا الطُّلَّابُ» که بر جمع مذکر مخاطب دلالت دارد، فعل نیز در همین صیغه مناسب جای خالی است.
- ترجمه عبارت:** ای دانش‌آموزان، آیا با استاد تماس تلفنی گرفتید؟
۱۹. گزینه (۳): حَصَّرْتَا؛ با توجّه به ضمیر غایب «هُمَا» و نیز فعل «طَلَبْنَا» که بر مثنای مؤنث غایب دلالت دارد، فعل اول نیز در همین صیغه می‌آید.
- ترجمه عبارت:** در هفته گذشته برای امتحانات خود حاضر شدند و به تأخیر انداختن امتحان را خواستند.